

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacției.

Concursuri, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrației tipografice diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

ABONAMENTUL:

Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Perspectivile bisericii noastre.

Ori cât am fi de sceptici dela natură, va trebui totuși să admitem, că credincioșii noștri, cari petrec astăzi pe diferitele câmpuri de războiu, atunci, când de D-zeu binecuvântata pace îi va aduce iarăși la iubitele lor vetre familiare, vor veni între noi cei rămași acasă, cu sufletul profund schimbat. Unii susțineau, că schimbarea aceasta se va face în spre mai bine, pentru că pornim dela adevărul, că după furtuni groasnice, urmează totdeauna un cer de o limpezime și o claritate admirabilă. Alții suntem de părerea, că de multe ori cea mai escelentă pedagogie face din ticăloși mici ticăloși mari. Aceeași primăvară trezește la viață trandafirii cei mai frumoși și urzicile cele mai uricioase. Pe semne avem dreptul, atât optimiștii cât și scepticii, pentru că războiul actual, acest neîntrecut de mare pedagog, a produs pe de-o parte eroi, iară pe de altă uzurari. Viitorul ascuns în sânul vremurilor curgătoare va arăta în mod neîndoios, că cine au avut mai mare dreptate optimiștii ori pesimiștii dintre noi.

Un lucru însă e sigur, că biserica noastră se va afla după terminarea războiului în fața a noi și foarte însemnate probleme. Războiul actual multora le-a arătat dintre inteligenți și țărani cât de departe a fost inima lor de D-zeu în pace și că ce trândavă și infectată le-a fost viața lor sufletească mai înainte. În tranșee le-ă picat multor oameni solzii de pe ochi, aici în nemijlocita apropiere a morții s'au născut în inima multor oameni germenii unei vieți nouă pornită spre muncă și idealism. Războiul a sămănat incontestabil multe grăunțe de muștar și chiar biserica va avea datorința să-i desvoalte pe aceștia în pomi mari și sănătoși. De ruine să nu mai vorbim pentru că ele sunt prea evidente pentru ori și cine. Nu se poate mai bine caracteriza situația ce va urma războiului decât cu cuvintele scripturii: »Secerișul este mult, dară lucrătorii sunt puțini. Deci rugați pe Domnul secerișului ca să scoată lucrători la secerișul său« (Mateiu c. 9. v. 37 și 38).

Ne întrebăm deci cu tot dreptul, oare biserica noastră e conștie de munca grea ce o așteaptă

și oare ce dispoziții vrea să ia pentru a corespunde chemării ei.

Cu mare teamă ne întrebăm, că oare se va lăsa biserica noastră, aceasta cea mai scumpă moștenire dela protopărinții noștri, și pe mai departe terorizată de fiii ei proprii, oare va mai face dânsa prea multă căutare la fața oamenilor, ori va merge fără frică înainte, așa cum i-a poruncit domnul nostru Isus Hristos.

Oare își va pretinde biserica noastră să își și energie validitatea celui mai elementar și mai propriu drept al ei de a avea un cler luminat, și puternic. Har Domnului că nu avem lipsă să umblăm cu căciula în mână după recunoștința nimăruia. Istoria ne este mărturia, că ce a fost preoțimea pentru neamul acesta. Preoții umili dela sate au făurit conștiința noastră de neam, ei au pus bază limbii și literaturii noastre, ei ne-au creat inteligența; așa, că cu toți dreptul pot să zică cu apostolul Pavel: »Noi slabi, iară voi tari, voi însemnați, iară noi disprețuiți. Până în ora de acum și flămânzim și însătoșem și goi suntem și palmuiți suntem și așezați nu suntem. Și ostănim lucrând cu mâinile noastre; batjocoriți fiind, binecuvântăm; persecutați fiind, răbdăm. Huliți fiind, sfătuim; ca niște gunoi ne-am făcut lumii, și suntem tuturoră lăpădătură până acum (ep. I. Corinteni c. 4. v. 10—14).

Preoțimea are merite neperitoare, — recunoscut de toți istoricii — pentru existența și cultura acestui neam și totuși spre rușinea noastră a tuturoră, ea în majoritatea ei covârșitoare este foarte sărmană și năcăjită. Și ce e mai dureros, dorințele ei juste sunt atât de răutăcios răstălmăcite. Nu »clericalism« voim noi, ci existență cinstită, nu nutrim noi doruri de stăpânire a altora, ci voim ca să ni-se deie posibilitatea de muncă. Pe tot rotogolul pământului este recunoscut și respectat adevărul, că numai fiind asigurat în cele materiale poate desvoltă o activitate spirituală atât un individ cât și un popor; numai la noi se stăruie cu o îndărătnicie diabolică de a rămâne la stările de acum 50 de ani. Să băgăm bine de seama domnilor, satele noastre sunt celulele corpului nostru național, și dacă vor fi acestea sănătoase și prospere, atunci naturalmente că și acela va fi sănătos, la dincontra,

toată vorbăria aruncată pe diferite hârtii nu va plăti nici o ceapă degerată. E într'adevăr o nedreptate strigătoare la ceriuri să pretinzi o miraculoasă activitate spirituală dela preoții noștri pe de-o parte, iar pe de alta parte să-i lași cu nepăsare să tânjească în o stare materială vrednică de nepretențioșii eschimoși. Să nu uităm când vorbim de binefacerile bisericii noastre strămoșești, că acelea nu au isvorit din cărămizile din cari sunt zidite bisericile, ci din sufletele preoților. Deci, dacă voim ca biserica noastră să fie și-n prezent și în viitor ce a fost în trecut, atunci să ținem omeneste cont de schimbările prin cari au trecut vremurile și să-i punem în posibilitate de a munci pe preoții noștri. Voim și ne place să avem jos între poporul nostru suflete vii, puteri active, atunci trebuie să ne îngrijim de susținerea lor. *Degeaba sunt toate și cei mai excelenți creeri și cea mai ideală inimă se nutrește și se susține cu nutremânt brut.* Dar mai primejdioasă decât sărăcia materială în care e împinsă mereu preoțimea noastră, e sărăcia spirituală, care e o urmare firească a celei dințaiu. Lumea merge înainte cu fiecare zi în cele sufletești și preoțimea noastră e silită să rămână tot pe acelaș grad de cultură pe care a stat acum 50 de ani. Cum ar fi deci cu puțință să ieie dânsa lupta cu succes față de credincioșii și dușmanii ei cari îi sunt superiori în mijloace. În seminariile noastre învățământul decurge în cadre cu mult mai generale și învechite decât ca absolvenții acestora să poată înfrunță cu isbândă greutatea ce se impun preoților de astăzi. Preotul nostru în lipsa unei pregătiri cum se cade și în urma condițiilor de trai maștere nici când nu va ajunge să studieze temeinic literatura teologică, clasică și cea modernă atât de bogată și înfloritoare și așa nu va cunoaște excelențele mijloace prin cari se pot ridică credincioșii proprii și paraliză loviturile dușmanilor. Deci cerem cu insistență ca *cei chemați să supună unei temeinice revizuirii chestiunea existenței și a creșterii preoțimei noastre și aceasta nu atât în interesul amintitei tagme cât a neamului întreg.* Pentrucă va concede ori și cine, că atunci, când lăsăm să degenereze cea mai veche tagmă culturală a noastră cu rost atât de mare și de necesar am pus toporul la rădăcinile bisericii. Un neam care voiește să trăiască și ce e mai mult să se desvolte, dacă amână pe ad calendas graecas deslegarea celor mai vitale chestiuni ale sale, atunci ori îi place, ori nu-i place, tot la acest termen va fi în drept să aștepte ivirea fericirii sale. Suntem prea siguri, că deși problemele noastre bisericesti sunt așa de ardente după strămoșescul obicei și acum în ora 12-a vor trece oamenii noștri cu cădere alături de ele și nu se vor sinchisi prea

mult. Se poate, numai cât fără o biserică prosperă, provăzută cu un cler mântuit de chinurile existenței și cult îi vor lipsi totdeauna culturai noastre bazele cari sunt: *disciplina, morala și iubirea de muncă*, cari însușiri le pot da numai factorii amintiți. Perspective foarte triste ne așteaptă cu siguranță, dacă din bunăvreme nu ne vom pregăti lucrători harnici pentru secerișul cel îmbelșugat ce va veni.

X.

Religiositatea intelectualilor noștri.

Religia formează baza socială, intelectuală și morală fără de care o națiune nu se poate ridică la o strălucire durabilă, zicea un mare om de stat.

Dacă urmărim cu atențiune desfășurarea vieții publice a poporului nostru românesc, vom face constatarea, că categoria a treia din care se compune poporul românesc și anume: oamenii cu situațiuni sociale, — clasa cultă — este aceea, care totdeauna a arătat cea mai puțină credință pozitivă și cel mai mic interes față evoluția vieții noastre bisericesti.

Aceasta clasă prin pulverizarea preocupărilor ei zilnice și mai cu seamă preocupările de problemele existenței materiale a avut în mod ciudat totdeauna o rezervă, dacă nu chiar o receală față de dezvoltarea vieții interne bisericesti. Ba putem afirmă, că înainte de asta cu câțiva ani și față de producția literară la noi a manifestat oareșcare rezervă.

Aceasta rezervă față de viața bisericescă provine de acolo, că în celea mai multe case intelectuale nu este introdusă educația religioasă. Fetitele își primesc creștere unele prin internate străine unde nu primesc educație religioasă; iară tineretul intelectual după absolvarea școalelor medii mergând la universitate nu se împărtășește de celea religioase și neavând nici de acasă educație religioasă, în valurile multor curente străine din țară, nu numai, că nu-și păstrează patrimoniul credinței, ba și-l perde cu desăvârșire.

Sufletul lui este cucerit de cultură străină. Și aceasta tinerime după absolvare, apoi cu un suflet cucerit de cultură străină întră în viața publică românească, unde însă sufletul lui propriu îl leagă de sufletul poporului din care a ieșit și dela care trăește. Și deoarece viața poporului nostru românesc este concentrată în biserică tot acolo se concentrează și el. Devine ales de membru în corporațiunile noastre bisericesti, în loc însă să desvolte oare-care activitate, cei mai mulți se pun pe punctul de pasivitate, participă la ședințe, însă nimica nu se interesează de demersul lucrurilor bisericesti. Unii dintre dânsii înfuițați de cultura modernă șubredă și lipsită de temeuri religioase, sau din aversiune față de preoțimea la care se coboară numai la alegeri, stau departe și de biserică uitând aceea, că totdeauna biserica a păstrat naționalitatea, limba și obiceiurile strămoșești și că biserica a fost aceea, care a deșteptat și a dat forță carului progresului românesc; se găsească apoi alții cari se dimit la espectorațiuni contra preotului, chiar în public, dând celor mici exemplu de hulă contra preoțimei. Nu ne sustragem denaintea criticei, decât critica se fie obiectivă și la locul său făcută, bunăoară deputatul sinodal are teren la aceasta în sinod, fără a recurge la locul nepotrivit a banchetelor și a altor conveniri sociale.

Urmarea neglijării educației religioase în școlile mari este, că cei mai mulți intelectuali privesc biserica numai ca un mijloc și nu ca scop al mântuirii sufletești. Nu au cunoștința deplină a lui Dumnezeu.

Aceasta stare paradoxă trebuie să se schimbe prin o intensivă educație religioasă a intelectualilor noștri, care singură e capabilă să o unească sufletește cu preoțimea.

Numai prin aceasta se poate câștiga rod bun pe teren religios-moral, dacă alături de activitatea preoților va merge paralel munca personală a intelectualilor noștri. Inteligența trebuie să aibe o voință, o dârniță după o frumoasă viață religioasă și apoi când e vorba de edificarea lor sufletească să concurgă și dânsii cu lucrul propriu, ce-i face activi în primirea îndrumărilor religioase.

Religiunea nu poate să piară. Un biet foc de paie poate să ascundă stelele cerului dacă stelele sunt acolo și au să apară iarăși zice Thomas Carlyle. Creștinismul însuși ne poruncește să muncim, căci numai munca este viața, sănătatea, mulțumirea și fericirea.

Religiunea este de mare folos pentru omenime zice iarăși fericitul Augustin, deci trebuie îmbrățișată cu toată căldura sufletului nostru.

Socotim cu toții, că a sosit timpul oportun, ca Veneratul Consistor să organizeze prima societate ortodoxă cu principii religioase, până atunci însă cerem dela clasa intelectuală să intre în cercul preoțimei, în conferințe preoțești și mai vărtos în ziaristică, ca astfel să se creeze simțul comun religios.

Poetul-scriitor sărbătorit francez L... a cărui condeiu a avut până acuma pentru fiecare credință în Dumnezeu numai batjocură și dispreț mușcător, îndeamnă acum într-o revistă elita franceză la credință în Dumnezeu, ca unicul temeliu mântuitor.

Mărturisirea lui publică este următoare: La râurile celea sângeroase ale Franței stau eu; eu văd apele cele sfinte ale lacrimilor. Eu despez. Dară femeea cea bătrână din Bretagne, a cărei fii au sângerat, a cărei ochi orbiră de plâns, se roagă „Ave-Maria“. Cum mă rușinez eu de aceasta femeie.

Cât de arzătoare sunt ranele unui popor, în cari nu curge nici un strop din sângele aceluia balzam vindecător, aceluia minunat și mie nu mi-e iertat să-l numesc. El era atât de bun, și eu? — Ce ar fi din Franța, dacă fiii săi n'ar crede și femeile sale nu s'ar rugă. Credința oamenilor în Dumnezeu va învinge în acest războiu. Trecutul Franței este mare. În trecut Franța credea, prezentul ei este strămtoare. Oare fi-va viitorul ei mai bun? La mâna lui Dumnezeu, numai la mâna lui Dumnezeu.

Ū popor de morți acopere câmpul. Cât de greu este pe acest cimitir național a fi încă ateist. Eu nu o pot. Eu m'am amăgit pe mine și pe voi ceice ați cetit cărțile mele. Eră o rătăcire nebunească, un vis deșert. Eu văd moartea și strig viața. Mănile cu armele fac moarte. Mănile spre rugăciune lucrează viața.

Franța! întoarce-te iarăși la credința zilelor tale celor mai frumoase. Eu nu știu, că oare mai trăi-voi până mâne. Dară eu trebuie să zic prelenilor mei: L... nu îndrăznește a muri ca ateist. Nu iadul mă îngrozește, dară mă apasă gândul. Trăiește un Dumnezeu și tu stai atât de departe de el. Tresaltă suflete al meu, că am cunoscut ciasul când pot zice: Eu cred, eu cred în Dumnezeu.

Cuvântul este cântarea de dimineață a omenimei. Celce nu-l cunoaște, pentru acela va fi noapte.

Acest sărbătorit bărbat al Franței a început să vede, că religia formează baza socială, intelectuală și morală fără de care o națiune nu se poate rădica la o strălucire durabilă. Și-a dat semă de tot trecutul său și a ajuns la concluzia că: numai religiunea pregătește pe om a merge fără șovăială pe calea binelui, întrucât ochiul lui Dumnezeu nu doarme. Cetește și tu intelectual român acest glas de întoarcere a unui ateu. Eu nu zic, că tu ești ateu, dar nu ai întreagă credința. Cu atât mai ușor vei afla calea la credința deplină. Și va fi un rost tuturor.

Nu în chip de muștrare la adresa inteligenței noastre am scris aceste, ci în chip de chemare la o împreunare sufletească cu biserica. Cerem mai multă credință dela inteligența noastră și mai mult interes către cultul divin și atunci nu se va mai auzi, că preoțimea nu-și îndeplinește cu sfințenie misiunea pastorală, pentru că văzând preotul marele interes al publicului ales va fi și mai ambițios pentru desăvârșirea sa pastorală. Și Dumnezeu împreună sufletele cari deopotrivă se închină lui.

Socrate a zis, că: Națiunile, cari au avut în mai mare cinste cultul divin, au fost totdeauna celea mai durabile, celea mai înțelepte, precum și veacurile celea mai religioase au fost totdeauna celea mai bogate în genii.

Fericit viitor are poporul românesc, dacă el iubeste religiunea, căci fericit este poporul al cărui D-zeu este Domnul.

Cornel Leucăția
preot-capelan.

Omilie

la duminica lăsatului de brânză.

Iubiți creștini!

Cu ziua de azi se începe postul cel mare, postul Invierii Domnului nostru Isus Hristos. Cu acest prilej nu pot scăpa din vedere, de a nu vă da unele învățăături, ce sunt cuprinse în sf. evanghelie de azi, care e așa de instructivă. Deci vă rog să fiți cu luare aminte.

Sf. evanghelie începe: „De veți ierta oamenilor greșalele voastre, ierta-va și vouă Tatăl vostru cel cereșc. Iară de nu veți ierta oamenilor greșalele lor, nici Tatăl vostru nu va ierta greșalele voastre“ (v. 1). Cât de gol sună această învățătură în urechile noastre. Căci, vai, puțini sunt aceia, cari se acomodază ei. Noi trăim cu toții într-o societate, care e cărmuită de anumite legi atât bisericesti cât și civile. Legea firii, care e în noi dela început ne zice să nu facem rău. Dar omul întinat de păcate face rău, calcă atât legea dumnezească cât și cea civilă. De aici apoi se nasc diferite certe, neînțelegeri între membrii societății. Isus zice, că dacă cineva îți reșește să-l ierți, căci și nouă ne iartă D-zeu. Orice greșală față de cineva, în ultima analiză e păcat față de D-zeu. Deci dacă voim să fim iertați să iertăm și noi, căci azi greșesc eu, mâne greșește altul. Să nu luăm îndată drumul judecătoriei, cum faceți mulți și azi. Abia așteptați, ca să vă greșască semenul, ca să-l dați judecătoriei. O nu faceți bine! Azi, când se reface lumea, noi rămânem tot cei vechi: pismași și nemernici. Fiii, părinții, frații ne sângerează pe câmpiile Rusiei ori în altă parte, duc războiul înfricoșat, iar noi cei de acasă de un neam și un sânge, în loc să ne rugăm Domnului, păstrăm tot duhul rău dinnaintea războiului. S'au îndreptat cei duși în războiu, credința în D-zeu li-s'a întărit, dar noi cei de acasă, suntem cei vechi. Cetesc în ziare, că poporul

cercetează în toate părțile biserica într'un număr mai mare decât e războiul, dăruiesc bisericeii etc... Cred toate acestea și zic și eu că văd aceste fapte și la voi. Dar lipsește din ele duhul. Cercetați biserica nu din îndemn sufletesc, cum fac și alții din alte părți; dar atunci voi zice că v'ați îndreptat, când nu vor mai fi judecați între voi, ci fiecare va ierta greșala semenului său. S'a zis îndată după izbucnirea războiului, că lumea se va corege, dar cetiți foile: sunt pline de uicideri, jefuiri, desfrânări. Femeile nu-și mai jehlesc bărbații, ci le pare bine, că pot umbla de capul lor. Femeia jehlește cât jehlește bărbatul și și aceasta din vârful limbii, iar încolo se bucură că a scăpat de el. Un caz concret, mi-a spus un preot, bun predicator și cu pătrundere în tainele sufletului poporului. Mi-a zis: În satul meu este o familie săracă, care de când sunt preot acolo, a lucrat încontinuu la mine și le cunoșteam celor din casă tot traiul. A venit timpul înrolării bărbatului. Soția a început să se vaiere „șușcăie“, că ce va face ea. Am întrebat-o între 4 ochi să-mi spună pe sufletul ei, că de dragul bărbatului se plânge?! Ea sinceră și rușinată mi-a spus că „pentru lume“ plânge, căci „ce vor zice oamenii dacă ea nu plânge“.

A-și putea înșiră nenumerate cazuri, din cari se vede că tot cei vechi am rămas.

Venind odată dela oraș, în tren eră o îmbulzeală mare. Întreb pe o parohiană, că ce e de călătorese atâtea femei și din satul meu și din cele vecine. „Ei Domnule părinte — îmi răspunde, — acuma e lumea muierilor, umblă cum vreau, căci nu au stăpân. Merg la târg cu târگاș măcar și de o coroană, numai să meargă și ele la oraș“. Aceste sunt constatările femeii! Ce să zicem noi preoții?

Cei din tranșee, da, și-au regenerat sufletul, căci abia apucă sârmanii, să-și capete concediu de câteva zile, ca venind acasă, celce a plecat necuminecat să se cuminece, celce a fost în concubinată să se căsătorească. Prea ne-am ademenit la începutul războiului de puterea lui regeneratoare de suflete — o numeam partea bună, — și această ademenire se arată acuma.

Zice mai departe sfânta evanghelie: „Și când ajunati, nu vă faceti, ca cei fătarnici, triști, că-și smolesc fețele lor, ca să se arate oamenilor că ajunati. Adevăr zic vouă, că-și iau plata sa. Iar tu când ajuni, unge capul tău și fața tu o spală. Ca să nu te arate oamenilor că ajuni, ci tatălui tău, celce este întru ascuns, și tatăl tău celce vede întru ascuns va da ție la arătare“. Farizeii din vremea lui Isus erau o fracțiune a Jidovilor, cări aveau trecere naintea poporului, ținând toate obiceiurile legii în forma lor. Deci toate le făceau cum scria legea, dar numai formele externe. Tocmai ca și noi, facem legea, că venim la biserică, dar cugetul nu ni-e aici: zicem că e bună înțelegerea, dar mergem la judecătorii. Așa erau atunci Farizeii, ca să se arate oamenilor, că postesc, se smoleau, dar în suflet ei erau tot răutăcioși.

Iată cu ziua de mâne se începe postul. Deci bine trebuie să fim pregătiți pentru sărbătoarea sărbătorilor. E mare ziua. Învierii și precum pentru orice lucru mare, ne trebuie timp de pregătire, astfel și postul e timpul pregătirii noastre pentru înviere. Este post trupesc și sufletesc. Aceste 2 posturi întrunite, dau postul adevărat. Postul trupesc e abținerea dela mâncările de dulce, iar cel sufletesc e înfrânarea cugetului nostru dela poftete deșarte, petrecerea în rugăciuni, lăpădarea ispitelor etc... Ce folos, că mâncăm numai de post, iar sufletul nostru e cuprins de gânduri rele, de destrăbălări. E un post farizeiesc acesta. În aceste vremuri, cu

atât mai mult ni-se impune postul, ca Dumnezeu să ia urgia de pe capul nostru. A 6 poruncă bisericească, ne poruncește, ca în vremuri de ispită la demandul arhierilor să ne supunem orânduvelilor, posturilor, ce ni-se vor impune de Ei pentru trecerea vr'unei urgii venite asupra-ne. Acum fiecare de bună voie să se supună măcar la acest post, — căci până acum nu l'ați ținut; — să-și pună de gând, că de aci înainte nu va mai eși blăstămi, cuvinte nedecente din gura sa, — va postii toate vinerile și miercurile și anumite zile din an, numai și numai ca să se întoarcă iarăș spre noi D-zeu. Postul cel mare de acum să fie ținut cu vrednicie deamună de zilele mari prin cari trecem. Nu ca să fim văzuți, nici să ne lăudăm că postim, ci în ascuns să ne pocăim. „Să desfaci lanțurile neleguirii, să desfaci legăturile jugului...“ (Isaia 58—5) e postul adevărat. Sau iată cum zice loil (cap. 2. v. 12) că e postul: „*Întoarceți-vă către mine din toată inima voastră, în ajunare, în plângere și-n jale. Rupeti-vă inima și nu vestmintele și întoarceți-vă către Iehova...“*

Zice mai departe sf. evanghelie: „*Nu vă adunați vouă comori pe pământ, unde rugina și moliile le strică și unde furii le sapă și le fură. Ci vă adunați vouă comori în ceriu, unde nici rugina, nici moliile nu o strivă și unde furii nu le sapă, nici le fură“.*

Să nu luăm în senz literar această învățătură, căci Isus Hristos nu se declară contra avuției. Inșă cel avut mai iute uită de D-zeu, și deci mai curând e ispitit. Avuția e o ispită și puțini sunt, cari li pot rezista. Sună această învățătură aproape tuturor dintre noi, cu domn cu țaran, cu mic cu mare, căci curentul închinării banului, — materialismul, — a intrat așa de adânc în omenime, încât decenii trebuie lucrat pentru dărâmarea lui.

Copilul mic și nepricepător cu dor se aruncă după un crucer, și așa de mic acest cult al banului se infiltrază în el. Noi cești mari, umblăm în dreapta, umblăm în stânga și scopul ni-e câștigul, iar când ne-a reușit ceva întreprindere, la vederea aurului sunător, uităm de D-zeu și ne închinăm cu totul lui. Cultul argintului aduce închiderea inimii noastre față de orice scop nobil, ne depărtează succesiv dela D-zeu și sau ajungem în păcatul sgârceniei sau în al d-sfrânării. E cunoscut, că cele mai multe crime sunt isvorite din umblatul după aur, comoară pământescă. Iși vinde omul sufletul numai să fie încunjurat de lux și splendoare. Foarte frumos ne descrie Chamisso de Boncourt în cartea sa: „Omul care și-e perdut umbra“. Chinurile unui om, care pentru a ajunge la bogăție și-a vândut umbra, iar mai pe urmă e ispitit să-și vândă și sufletul. Pofta după traiu bun, îl ademenește, iar satana vecinică alimentează gândurile rele. Cine odată a alunecat, cu greu se mai întoarce, căci „în curând se vede rălăcit pe poteci înșelătoare, a căror pantă-l mână înainte, acum nu se mai poate întoarce îndărăpt; privirile lui înzadar întrebă stelele de pe cer; nu-și mai poate potrivi mersul său după ele, trebuie să meargă mai departe, prăpastia îl cheamă... (op. citat Bibl. pt. toți p. 76). Deci cu greu își vine în fire, cel alunecat odată. Păziți-vă de vreme, ca să nu ajungeți pe această cărare. Cum vedeți din cele citate, că ce chinuri sufletești are acela, care a ajuns în mâinile satanei. Da, aici pe pământ își petrece bine, are de toate, se împodobește cum vrea, dar, vai, vine moartea și toate cele de pe pământ rămân fum și umbră. Nu aici unde ne pregătim pentru viața vecinică să trăim în lux, ci vieța să ne-o acomodăm după preceptele religunii. Fapte bune, milostenii, rugăciuni, posturi, credință și

dragoste către D-zeu și deaproapele, iată cum să ne fie firul vieții pământești, căci așa dobândim comoară în cer, unde nu o mănâncă moliiile și n'o fură hoții. Comoara cerească e comoara cea adevărată, căci e mântuirea sufletului; o comoară ce nu se perde. Comorile pământești sunt ele azi pe mâne, căci și bogatul ce-și spârsese grânarele sale, ca să le mărească, în nebunia lui nu s'a cugetat la moarte, ci și-a zis sufletului: „...mănâncă, bea și te veselește...” (Lc. 12. v. 20), iar a doua zi i-s'a luat sufletul. Dar să luăm un exemplu actual. Câți bogați au fost înainte de începutul războiului acestuia. Și unde a ajuns războiul, averile acestora s'au prăpădit și au rămas din bogați ce erau, să cerșească sfărîmături de pâne. Așa e avuția pământească, azi e, mâne nu. Deci bine să luăm aminte, mai ales acum, când semn dumnezeesc ni-s'a arătat, ca lăpădând din noi toată partea rea, închinarea diavolului, să slujim lui D-zeu, cu trup cu suflet. Ne-am depărtat prea mult de viața creștină, trăind în dușmănie cu noi și D-zeu și e vremea, ca să ne desbărăm de păcate, urmând o viață morală.

„Căci unde este comoara voastră, acolo e și inima voastră”, astfel sfârșește sfânta evanghelie, arătând prin aceasta, că celui lacom, cugetul e tot la câștig, deci pentru el nu e mântuire, iar cel cu inimă curată dobândește fericirea vecinică. O afirmare sau întărire a adevărilor expuse mai sus. Deci omul să caute nobilitatea inimii cu sentimente nobile, căci aceasta e comoara cerească.

Iubiților! Nu pot îndeajuns, să vă rog în numele lui Isus, ca luând în seamă aceste învățături ale mele, să le urmați. Deci lăpădând din noi orice poftă rea, să slujim lui D-zeu cu duhul, să iertăm greșalele vecinului nostru, să ducem postul cel adevărat, iar scopul vieții noastre să fie câștigarea comorii cerești, care e mântuirea sufletului. În nădejdea ascultării cuvintelor mele, rog pe D-zeu, ca să vă întărească sufletul, ca să puteți ajunge în pace sărbătoarea Invierii Domnului, petrecând postul acesta în adevărat duh creștinesc. Amin.

N. Ilieșiu
preot.

„Elemente de pedagogie“

de dr. A. Ieșan, profesor. Tipografia și editura soc. „Școala Română“, Suceava (Bucovina) 1914. Prețul 1 cor. 60 bani broșat, ori 2 cor. 20 b. legat.

Cu manualele didactice suntem ca-și cu multe alte prejudeții: le socotim de seci, fără a le cunoaște în-tăiu cuprinsul, numai din motivul că sunt *manuale*; deci bune cel mult pentru săcăiala elevilor. Va fi având și acest prejudețiu vreun punct real de sprijin; tot atât de adevărat e însă că nu-l vom putea stărpi altfel, decât prin manualele *bune*.

Manualul de față intrunește această calitate. Mai e și binevenit: unele manuale de științi pedagogice ni-s'au epuizat, altele nu mai țin seamă de rezultatele mai nouă ale pedagogiei. Astfel manualul profesorului dr. A. Ieșan nu numai că va înlocui o lipsă, dar va duce și suflul vremurilor noi în școală.

Pedagogia, știința a educației, are ca temelie cunoașterea vieții trupești a omului. Un educator nu se poate lipsi ea. Pentru părinți și pentru învățătorii școlii primare însă e de mai mare importanță și necesitate *psihologia copilului*, fără de care ei n'ar putea influența și îndrumă dezvoltarea lui normală.

Și fiindcă există tendința de-a judeca toate manifestările copilului după a noastră, acelor adulți, pentru o pedagogie a școlilor normale e necesară o *psihologie comparativă sau genetică*.

Psihologia copilului, ca cercetări științifice, e un ram mai recent al științei educației. În manualul prof. dr. Ieșan ea ocupă partea cea mai mare. Și, deși e imposibilă o analiză a vieții sufletești fără a trata aparte fiecare manifestare a ei, autorului i-a succes să prezinte o desfășurare a vieții psihice a copilului.

Manualul are 3 părți: 1. *Necesitatea și factorii educației*; 2. *Psihologie comparativă* și 3. *Educația și instrucția din școala primară. Îndrumări practice*.

Să arătăm aici, într'o scurtă dare de seamă un conținut special, ar fi imposibil. Sunt multe momentele nouă, cari ar trebui fixate în acest caz. De altă parte poate chiar retăcerea aceasta atragă atenția educatorilor asupra unei cărți bune.

Se'nconjoară definițiile neprecizate; cele date sunt ușoare, însoțite de exemple interesante și cu aplicații multiple.

Situația noastră nu ne permite introducerea acestui manual în școlile noastre normale, va face însă un bun serviciu ca lectură obligată. Învățătorilor noștri, preoților ca directori școlari și părinților cari vor să educe *conștiu*, le recomandăm manualul dr.-lui A. Ieșan cu acea căldură, cu care se îmbie întotdeauna un lucru vrednic.

Se.

CRONICA.

O sută mii coroane pentru orfelinat. Primim informația, că comitetul parohial al bisericii Sf. Nicolae din Brașov a votat, la propunerea frumos motivată a domnului protopresbiter Dr. Vasile Saftu, suma de o sută mii coroane pe seama orfelinatului ort. român din Sibiu. Sunt mari zilele prin cari trecem, sunt mari jertfele pe cari trebuie să le aducem, și dacă mai putem să înregistrăm și astfel de fapte mari, este a se atribui împrejurării, că avem oameni cu suflete mari. Ne închinăm în fața acestor oameni, înțelegători de vremuri mari.
„Telegraful Român“.

Alegeri sinodale. Joi în 3 l. c. s'au ținut alegerile preoțești pentru Sinodul eparhial. Aleși au fost: în Caransebeș Inalt Prea Cuv. Sa părintele arhimandrit și vicar episcopesc Filaret Musta, în Zgribești Prea Cuv. Sa părintele protosinghel Dr. Iosif Tr. Badescu, Valea-boului: colegiului întrunit n'a pășit la alegere. Logoj: Dr. George Popoviciu, protopresbiter în Logoj. Făget: Sebastian Olariu, protopresbiter în Făget. Buziaș: Ioan Pepa, protopresbiter în Buziaș. Jebel: Dr. Cornel Corneanu, protodiacon, secretar consistorial în Caransebeș. Ciacova: Augustin Ghizelan, protopresbiter în Ciacova. Fizeș: Dr. Nicolae Popoviciu, paroh în Gătaia. Vârșet: Traian Oprea, protopresbiter în Vârșet. Oravița-montană: Dr. Cornel Corneanu, protodiacon, secretar consistorial în Caransebeș. Reșița-montană: Dr. Petru Barbu, presbiter profesor de teologie în pensiune, în Caransebeș. Teregova: Pavel Șandru, paroh în Teregova. Mehadia: Pavel Magdescu, preot în Jupalnic. Satul-nou: Trifon Miclea, protopresbiter în Satul-nou.

Concurese.

Pentru îndeplinirea parohiei de cl. III. **Poteni inferiori**, tractul ppsc Vașcău, în baza încuviințării Ven. Consistor eparhial din Oradea mare de sub Nrul 178 B. 1916, prin prezenta se descrie concurs cu termen de alegere **30 zile** dela prima publicare în organul oficial, pe lângă următorul beneficiu:

1. Pământ parohial arător de $6\frac{1}{4}$ holde catastrale.
 2. Stolele obicinuite.
 3. Intregirea dotațiunii dela stat pentru preoți cu calificațiunea inferioară 679 cor. 64 f.
- De cvartir se va îngriji alesul, care va prevedea și catehizațiunea la școala primară.

Reflectanții la aceasta parohie își vor înainta petiția de concurs instruită cu documentele necesare oficiului ppbiteral al tr. Vașcău în Cusuiș (Köszvényes, p. u. Kisszedres), având a se arăta și poporului parohial în termen regulamentar.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Vasilie Nicoruția* vicar ppsc.

—□— 1—3

Pentru îndeplinirea parohiei de cl. III. **Călugări**, tractul ppsc Vașcău, în baza încuviințării Ven. Consistor eparhial din Oradea-mare cu Nrul 420 B. 1916, prin prezenta se descrie concurs cu termen de alegere **30 zile** dela prima publicare pe lângă următorul beneficiu:

1. Casă parohială cu grădină.
2. Bir preoțesc dela fiecare număr de casă câte 15 litre cereale, cari se pot rescumpăra cu prețul curent al pieței din Vașcău.
3. Stolele îndatinate.
4. Intregirea dela stat pentru preoți fără pregătire superioară 635 cor. 30 f.

Reflectanții, având a se arăta poporului în termenul regulamentar, sunt poștiți să-și înainteze petiția de concurs instruită cu documentele necesare și adresată comitetului parohial, oficiului ppbiteral gr.-or. român al Vașcăului în Köszvényes p. u. Kisszedres.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Vasilie Nicoruția* vicar ppsc.

—□— 1—3

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. a III **Paniova**, tractul Belințului, să descrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Intravilanul parohial,
2. Sesiă parohială în estenziunea de astăzi,
3. Stolele legale și
4. Întregirea dela stat.

Nefiind casă parohială, alesul va avea să se îngrijască de cvartir din al său.

De asemenea are să plătească dânsul toate dările după pământul ce-l beneficiază.

Alesul va avea se catehizeze la școala noastră confesională fără altă remunerație.

Reflectanții la acest post au să-și înainteze rugărilor, instruite conform normelor în vigoare, comitetului parohial din Paniova, pe calea oficiului protopresbiteral gr.-or. rom. din Belinț (Belenceze, Temes megye) și pe lângă observarea §-lui 33 din regulamentul pentru parohii, să se prezenteze în vre-o Duminecă, sau în vre-o sârbătoare, în s. biserică de acolo, spre a-și arăta desteritatea în cântare, în tipic și în oratorie.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb* protopresbiter.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresți din **Berindia** (Borosberend), devenită vacantă prin pensionarea fostului învățător — se descrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan.

Emolumente: 1. Din cassa culturală în bani gata 120 c r. 2. Pentru desdaunarea bucatelor din cassa culturală 110 cor. 40 fil. 3. Pentru desdaunarea pământului — din cassa bis 90 cor. 4. Prețul alor 4 stângini lemne din cassa culturală 96 cor. 5. Conferința 20 cor. 6. Scripturistica 10 cor. 7. Intregirea dela stat (fostul învățător a beneficiat întregire dela 516 cor. 40 fil. în sus). 8. Locuință și grădină.

Alesul va fi deobligat să provadă cantoralul în și afară de biserică, să conducă școlarii în ordine la serviciile divine, să formeze cor vocal cu elevii și să cânte cu ei în biserică — fără altă remunerație.

Conducătorii de cor — compus din adulți — sunt preferiți.

De curățirea interiorului locuinței învățătoresți se va îngriji alesul.

Recursele adresate comitetului parohial și trimise oficiului protopresbiteral din Buteni — sunt a se ajusta cu următoarele documente în original: 1. Extras de botez. 2. Diploma învățătorescă. 3. Atestat de apartinență. 4. Informațiune despre relațiunea reflectantului cu miliția. 5. Atestat de serviciu.

Reflectanții au să se prezinte în sf. biserică din Berindia — în termenul concursual.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *F. Roxin* ppbiter insp. școl.

—□— 2—3 gr.

Pe baza ord. cons. Nr. 350/1916 prin aceasta se descrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în org. of. „Biserica și Școala“ pentru îndeplinirea parohiei de cl. a II-a din comuna **Musca**, devenită vacantă prin trecerea în deficiență a parohului **George Popescu**, pe lângă următoarele emolumente:

1. Sesiunea parohială în estenziunea ei de astăzi.
2. Două intravilane parohiale.
3. Patru pepeniște și 2 cânepiște.
4. Stolele legale.
5. Birul legal.
6. Eventuala întregire din vistieria statului, care nu o garantează nici comuna biserică, nici superioritatea diecezană.

Alegândul preot, are să solvească regulat toate dările publice după întreg beneficiul și să se îngrijească de locuință din al său. Este îndatorat a catehiza la școlile din comună, fără altă remunerațiune, a țineă exortare băeților după vecernie, precum și a predică în sfta biserică totdeauna când servește.

Fiind parohia de cl. a II-a dela recurenți să pretinde calificațiunea prescrisă prin concluzul Vener. Sinod eparhial adus sub Nr. 84/II. p. 2. ex. 1910.

Recursele ajustate cu documentele prescrise și atestat despre serviciul de pân' aci, — adresate com. par. rom. ort. din Musca — sunt a se trimite în termenul fixat P. O. Oficiu ppopesc din Șiria (Világos) com. Arad.

Recurenții sunt datori — pe lângă stricta observare a §-lui 33 din Reg. pentru parohii — a se prezenta în sfânta biserică din Musca, spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală.

Dat din ședința com. par. rom. ort. din Musca, ținută la 14/27 februarie 1916.

George Chîlbu
v. președ com. par.

George Muntean
notarul com. par.

În conțelegere cu: *Mihail Lucața* ppresbiter.

—□— 3—3

Pentru îndeplinirea parohiei I-ă din Birchiș protopopiatul Lipova, devenită vacantă prin moartea parohului Stefan Bordoș, în conformitate cu ordinul Ven. Consistor de sub Nr. 6361/915 se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“.

Emolumentele parohiei sunt:

1. Un intravilan parohial fără casă.
2. Una sesiune parohială constătătoare din 30 jughere pământ, necompletă.
3. Birul legal conform fasiunei de congruă 138 cor. în bani.
4. Stolele legale.
5. Eventuala întregire dela stat, pentru care însă nici comuna bisericească, nici autoritatea superioară nu garantează.

Alesul va beneficia întreg venitul parohial numai dela 5/18 decembrie 1916 pe motivul, că până atunci jumătate compete văduvei, în urma drepturilor ei garantate în §. 26 în Regulamentul pentru parohii. Toate dările publice în proporția beneficiului parohial le solvește alesul, carele se îndatorează a catehiza la școlile confesionale din localitate fără alta remunerațiune. De locuință se va îngriji alesul din al său.

Parohia e de clasa I., deci reflectanții trebuie să dovedească calificarea prescrisă prin concluzul sinod. eparhial de sub Nr. 84/II din 1910.

Recursele ajustate cu documentele prescrise precum și cu atestat despre eventualul serviciu prestat până aci au a se subșterne în termenul concursual la P. On. Oficiu protopopesc din Lipova (Lippa) adresate comitetului parohial din Birchiș.

Reflectanții sunt obligați a se prezenta în vre-o duminică ori sărbătoare în sf. biserică din Birchiș spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie, observând strict cele cuprinse în §. 33 din Regulamentul pentru parohii.

Dat în ședința comitetului parohial din Birchiș ținută la 7/20 decembrie 1915. *Comitetul parohial.*

În conțelegere cu *Fabriciu Manuila* ppbiterul Lipovei.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului de paroh în vacanța parohie de cl. a III-a Jancești cu filia Bicaciu, protopresbiteratul Beiuș, conform ord. Venerabilului Consistor Nr. 2702/B 1915, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Venitele:

1. Casă parohială cu intravilan de 667 m.□
2. Pământ parohial 8 iugere și 2400 stăngeni.□
3. Bir preoțesc câte o măsură cucuruz sfărâmat dela fiecare familie.
4. Câte o zi de lucru (cu carul, plugul, sau cu brațele) dela fiecare familie. Aceasta se poate rescumpără cu una coroană.
5. Stolele îndatinate.
6. Întregirea dela stat.

Alesul e dator a provedea catehizațiunea elevilor dela școala elem. fără alta remunerațiune.

Doritorii de a ocupa aceasta parohie să-și ajusteze cererile de concurs regulamentar, să le înainteze Prea On. Oficiu protopresbiteral ort. român în Beiuș, în termenul concursual și să se prezenteze în s. biserică din Jancești-Biaciu cu observarea dispozițiilor §-lui 33 din regulamentul pentru parohii spre a-și arăta desteritatea în cântare, tipic și oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Moise Popovici* adm. ppesc.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea parohiei de cl. III-a Luguzău, devenită vacantă prin decedarea preotului A. Nica, se publică concurs cu termen de 30 zile pe lângă următoarele emolumente:

1. Sesia parohială de 16 jugh. cat. și grădină.
2. Birul preoțesc legal.
3. Stolele legale.
4. Întregirea dotației eela stat, pe carea parohia nu o garantează.
5. Competința de lemne din pădurea urbarială după 5 lanțe de pământ — atunci, când se vor da lemne și urbarialistilor.

Darea după sesie o plătește preotul.

Alesul va avea să catehizeze fără alta remunerație.

Reflectanții își vor înainteza recursele ajustate pentru parohii de cl. III-a oficiului ppbiteral din Buteni, având a se prezenta în termenul concursual în sfânta biserică din Luguzău pentru a-și arăta desteritatea în rituale și oratorie.

Conform §-lui 26 din Reg. pentru parohii, văduva răposatului preot va beneficia 1/2 din venitul parohiei până la 17/30 septembrie 1916.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *F. Roxin* ppbiter.

—□—

3—3

Birou de informații în Budapesta.

Dau informații în orice cauză ce se ține de Budapesta. Dau deslușiri referitor la rugării trimise la oricare ministeriu. Urgez rezolvirea cauzelor și rezolvare favorabilă.

În cauze militare, preoțesti ori învățătoarești dau informații grabnice și sigure. Câștig informații grabnice și sigure. Câștig informații despre soldații perduți pe câmpul de luptă.

Mijlocesc totfelul de vânzări ori cumpărări.

L. Olariu

Budapesta, II., Margit-körut 50.

Librăria diecezană din Arad are depozit bogat în cărți și revizite bisericești (potire, disc, ste-luță, candelă, cruci, ripizi, cădelnițe, prăznicare) prapori și ornate. Execută și reperaturi. Cereți catalog.

„Pomul“

reuniune de cruțare și ajutorare ca asociațiune din Mândruloc și jur.

Convocare.

Domnii acționari ai reuniunii de cruțare și ajutorare »Pomul« sunt invitați prin aceasta la

II. adunare generală ordinară

care se va ține în Mândruloc *Duminecă în 13/26 martie 1916 d. a. la 2 ore*, în localul școlii confesionale cu următoarea

ordine de zi:

1. Raportul direcțiunii și al comisiunii de supraveghere despre gestiunea anului 1915 și stabilirea bilanțului.
2. Deciderea asupra profitului curat.
3. Alegerea comisiunii de supraveghere.
4. Darea absoluturului pentru direcțiune și comisiunea de supraveghere pentru anul expirat.
5. Eventuale propuneri.

Mândruloc, la 19 martie 1916.

Directiunea.

„Pomul“

Mondorlak és környékének takaré- és segélyegylete mint szövetség.

Meghívó.

»Pomul« takaré- és segélyegylet mint szövetség t. részvényeseit meghívjuk, az 1916. évi március hó 26-á i d. u. 2 órakor, felekezeti iskola helységében megtartandó.

II. rendesévi közgyűlésre

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1915 üzlet évről és az évi mérleg jóváhagyása.
2. Tiszta nyereség feletti határozat.
3. A felügyelő bizottság megválasztása.
4. Az igazgatóság és felügyelőbizottság részére felmentvény megadása, az elmúlt üzleti évre.
5. Indítványok.

Mondorlak, 1916 évi március hó 19-én.

Az igazgatóság.

Contul Bilanț la 31 decembrie 1915. — Mérlegszámla 1915 december 31-én.

Active—Vagyon.

Pasiva—Teher.

Cassa — Pénzkészlet	145 06	Cvete incurse — Befolyt üzletrészek .	2151 —
Depunere la »Mureșanul« Takarékbetétel	1444 58	Fond de rezervă — Tartalékalap . .	30 58
Escont — Kölcsönök	400 —	Profit curat — Tiszta nyereség . . .	73 03
Debitori — Adósok	264 97		
	2254 61		2254 61

Mondorlak, 31 decembrie 1915.

Constantin Mihulin m. p.
președinte — elnök.

Aurel Drăgan m. p.

Nicolae Cristea m. p.

Simeon Rugian m. p.

Pascu Cuvinan m. p.

Nicolae Gurban m. p.

Comitetul de supraveghere. — Felügyelő-Bizottság.

Subscrisul comitet de supraveghere am examinat conturile prezente și le-am aflat exacte. — Alól-
irott felügyelő-bizottság a jelen számlákat átvizsgálta és helyesnek találta.

Mondorlak, la 19 martie 1916.

A. Bozgan m. p.
preș.

George Andrica m. p.

Nicolae Tătar m. p.

Bernáth Ferencz m. p.
fb. tag.